

Örnar i Leksand

vintern 2004/2005

Senast uppdaterad 22 oktober 2005

Introduktion

Du läser andra numret av katalogen "Örnar i Leksand". Det första numret sammanställdes förra vintern 2003/2004 och har fått stor uppmärksamhet bland örnintresserade, som något av ett pionjärverk i sitt slag. För första gången i Norden har man på detta sätt redovisat samliga örnar som setts vid en utfodringsplats. Katalogen har blivit ett utmärkt hjälpmedel för oss som försöker hålla koll på antalet olika örnindivider som nyttjar utfodringsplatsen. Den ger även goda möjligheter att studera örnarnas kraftigt skiftande dräkter. Men, det är också ett sätt visa upp "våra örnar" för allmänheten. Det är många privatpersoner och företagare som stöttar utfodringen genom ekonomiskt bidrag till klubben, eller genom att bistå med foder, så som trafikförolyckat vilt. "Örnar i Leksand 2004/2005" är en naturlig efterföljare till förra vinterns katalog. Den är resultatet av hundratals timmar i gömsle och tiotals timmar vid datorn. Men man måste även se den som ett sätt att tacka alla er som på ett eller annat sätt bistår verksamheten och för alla er som i fält jobbar med att hjälpa våra örnar att klara sig. Leksands Fågelklubbs "örngrupp" tackar er alla, genom detta verk.

De örnar som besöker utfodringsplatsen kommer från större delen av Skandinavien. Vi har genom åren läst av åtskilliga örnar från Finland, Norge och Sverige. Utfodringen är därför inte enbart ett sätt att stötta Dalarnas örnar, utan är snarare en viktig länk i arbetet för att trygga överlevnaden för örnar i Norden.

Örnarna i katalogen är fotograferade från gömsle med hjälp av digitalkameror. Man har eftersträvat att få bilder på örnens båda sidor samt stjärt. Ofta finns ytterligare någon bild med som är estetiskt tilltalande och som gör katalogen trevligare att bläddra i.

I "faktarutan" finns uppgifter om örnens eventuella ringar, känd, eller uppskattad ålder, datum då örnen sågs med mera.

Örnkatalogen 2004/2005 ligger ute på internet, redan från den dagen då första örnen är katalogiserad. Man finner den på klubbens hemsida där den regelbundet uppdateras med nya örnar och nya uppgifter:

<http://fagelklubben.leksand.nu>

I vilken ordning finner man örnarna i katalogen?

Boken börjar med kungsörnarna som ligger i ordning efter sin ålder. De yngsta finner man först och de äldsta sist. I slutet av boken hittar man havsörnarna som är uppradade på samma sätt. Majoriteten av örnarna är inte ringmärkta och då har man uppskattat örnens ålder, enligt numera rätt så välkända dräktdetaljer som antyder örnens ålder. Vi har alltså inte lagt in fåglarna efter den ordning de har dykt upp hos oss. Detta av rent praktiska skäl. När man jämför olika individer för att kunna skillja åt dem, passar det bäst att ha dem nära andra örnar av samma ålder, eftersom det är just dessa de mest liknar. När vi talar om åldersuppskattningar hos örnar får man komma ihåg att dessa inte är pålitliga till 100%, men å andra sidan saknar det större betydelse i sammanhanget. Det viktiga är att (exempelvis) en viss örn ser ut som en örn i fjärde vintern (4V i boken), inte att den nödvändigtvis måste vara det.

Bogdan Persson

-Född 1965 och har sedan barnabarn haft ett brinnande intresse för djur. Detta intresse har under tonåren mer och mer kanaliseras mot fåglar. Sedan 1995 är Bogdan huvudansvarig för örnfodringen i Leksand och har varit den som initierat en mera systematisk inventering av örnlivet kring åteln. Årliga inventeringar har genomförts och resultaten av dessa har publicerats i tidskriften "Fåglar i Leksand". I och med denna katalog har en av hans drömmar gått i uppfyllelse. Bogdan är dessutom i högsta grad involverad i en rad olika aktiviteter och projekt inom Leksands Fågelklubb och utöver örnar brinner hjärtat särskilt för Projekt Pilgrimsfalk, där han varit aktiv sedan starten 1994. Att läsa av ringar på fåglar har länge lockat, oavsett om det rör örnar, eller andra fåglar. Det ser han som en extra sporre då han sitter i örngömslet och väntan på att läsa av nästa örn gör timmarna i gömslet lätta att vänta ut.

Medlem i Leksands Fågelklubb sedan 1983, numera styrelseledamot. Fotograferar örnar med Olympus C-730UZ och C-760UZ.

Hans Nydahl

-Född 1937 och uppvuxen i Södra Vi, ett litet samhälle strax norr om Vimmerby. I den vackra Stångådalen väcktes tidigt naturintresset och särskilt intresset för fåglar har med något varierande styrka hållit i sig hela livet. Läste i Uppsala och ledde tillsammans med andra fågelexkursioner vid Zoologiska institutionen under flera år. Tog en fil.lic. i zoologi (entomologi) 1968 och fick en lektorstjänst i biologi och kemi vid gymnasiet i Mora 1969, och är bosatt på Sollerön sedan 1970. Blev S:t Mikaelsskolan trogen tills han tog ut pension 2000 och fick nu äntligen gott om tid för fågelskådning. Luciadagen 2002 besökte han tillsammans med Pär J. örnkojorna för första gången och när han med tubkikarens hjälp framåt niosnåret stirrade in i ett vaksamt örnöga steg pulsen åtskilligt och han blev frälst för verksamheten. Att försöka läsa av ringnumret på märkta örnar eller att försöka fastslå karaktärsdrag i individernas fjäderdräkter är oerhört spännande. Av den befarade längtråkigheten har det aldrig blivit något och Hasse ser fram mot nya örnmöten kommande vintrar.

Medlem i Leksands Fågelklubb sedan några år tillbaka. Fotograferar örnar med Olympus C-750UZ.

Henry Pollack

-Född 1948 i Dala-Järna där han växt upp. Köpte första kameran 1962 av den välkände naturfotografen Gösta Tysk som hade fotoateljé och affär i D-J på den tiden. En systemkamera som heter PRAKTICA där exponeringen sköttes med en lös exponeringsmätare. Henry kom till Insjön 1972 och har varit medlem i Leksands Fågelklubb i över 25 år och dess ordförande under åren 1990-1995. Har alltid varit naturintresserad, och funderat på förändringar i skogen och människans påverkan på livsbetingelserna för fauna och flora. När det gäller fåglar är det speciellt ugglor och rovfåglar som intresserar. Henry är projektansvarig för fågelklubbens berguvsprojekt, som ingår i "Berguv Dalarna". Han har varit med och matat örnar sedan tidigt 90-tal och på senare år även hjälpt till med inventeringar och vinterfågelräkningar. Fotograferar numera med Olympus C-750UZ.

Pär Johansson

-Född 1955 och är sedan 1983 bosatt i Mora där han är lärare i bl.a. biologi och naturfoto på gymnasieskolan. Intresset för natur, framförallt fåglar, väcktes under 60-talet under en semesterresa till Gotland då Stora Karlsö besöktes. Naturintresset har hållit i sig sedan dess och tagit sig många olika uttryck. Förr var det mycket vandringar i skog och fjäll men fjällturer med tung ryggsäck har bytts ut mot kajakpaddling i skärgårdsmiljö. Fjäll och hav har mycket gemensamt. Skogsvandringarna kvarstår och mycket av tiden i skogen har ägnats åt kampen för att skydda de sista naturskogarna undan avverkning, en strid som tyvärr har förlorats. Skogsekosystemen har kollapsat! De senaste åren, framförallt vintertid, har mycket tid ägnats åt vargspårning och numera jobbar han också deltid åt länsstyrelsen som rovdjursspårare och bevakare. Mycket tid under vinterhalvåret tillbringas också i gömslet vid örnåteln som Leksands fågelklubb ansvarar för. Långa dagar men oftast oerhört intressanta. Att i tubkikaren få uppleva kungsörnens skarpa blick är en oförglömlig upplevelse. Intresset för naturfoto har resulterat i några utställningar och medverkan i tidskrifter böcker, bl.a. en om Fulufjället. Komposition är något som är gemensamt för både bild och musik och att sätta musik till naturbilder ger en ytterligare dimension till upplevelsen. Drömmen är att någon gång få framföra ett bildspel med levande musik på en stor scen. Helst folkmusik eftersom det är den musik som ligger närmast hjärtat. Digitalbilderna till katalogen har han tagit med sin Olympus C-750UZ.

Kungsörnar

Chiquita

-Uppskattad ålder: 1V
-Omärkt
-Kommentar: Den grova näbben antyder att det rör sig om en hona.
Örnen har ovanligt ljusa ögon för en ungfågel.
-Observerad:

30 november 2004, HN	19 januari 2005, PJ
1 december 2004, BP*	28 januari 2005, PJ
3 december 2004, BP PJ	30 januari 2005, HP
5 december 2004, BP*	1 februari 2005, HN
8 december 2004, PJ	8 februari 2005, HN
9 december 2004, HN	18 februari 2005, BP
11 december 2004, PJ	20 februari 2005, HP
12 december 2004, HP	23 februari 2005, HP
28 december 2004, BP	
31 december 2004, BP	
7 januari 2005, HP	
9 januari 2005, PJ	
11 januari 2005, HN	
14 januari 2005, HN	
15 januari 2005, BP	

3 december 2004, BP

3 december 2004, BP

8 december 2004, PJ

23 februari 2005, HP

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Juventus

- Uppskattad ålder: 1V
- Kön: Har utmärkande drag för en hanne. Liten näbb och liten storlek i övrigt.
- Ej ringmärkt
- Observerad:

14 januari 2005, HN	6 februari 2005, HP
15 januari 2005, BP	8 februari 2005, HN
19 januari 2005, PJ	9 februari 2005, PJ
30 januari 2005, HP	20 februari 2005, HP
1 februari 2005, HN	22 februari 2005, HN

14 januari 2005, HN

15 januari 2005, BP

15 januari 2005, BP

15 januari 2005, BP

Blå 545K

-Ålder: 1V
-Ringmärkt i Lule Lappmark, den 19 juni 2004:
Höger: svart N0509
Vänster: blå 545K
-Observerad:
6 februari 2005, HP
23 februari 2005, HP
26 februari 2005, BP

6 februari 2005, HP

23 februari 2005, HP

6 februari 2005, HP

6 februari 2005, HP

Blå 258K

-Ålder: 1V
-Ringmärkt i Ångermanland, den 10 juni 2004, av Thomas Birkö:
Höger: Svart X7627
Vänster: Blå 258K
-Observerad:
18 februari 2005, BP
20 februari 2005, HP
22 februari 2005, HN

18 februari 2005, BP

18 februari 2005, BP

18 februari 2005, BP

Piccolo

-Uppskattad ålder: 1V
-Ej ringmärkt
-Observerad:
30 januari 2005, HP
8 februari 2005, HN
20 februari 2005, HN
26 februari 2005, BP
23 februari 2005, HP

26 december 2005, BP

26 december 2005, BP

26 december 2005, BP

Den vitprickige

- Uppskattad ålder: 1V
- Ej ringmärkt
- Observerad:
8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

Primus

-Uppskattad ålder: 2V
-Omärkt
-Kön: Hona (se kommentar nedan)
-Kommentar: Vinterns först dokumenterade örn. Med all sannolikhet en hona. Storlek jämförd i fält med örnen "Preben" som är således en hanne.

-Observationsdatum:	11 januari 2005, HN
21 november 2004, BP	14 januari 2005, HN
23 november 2004, HN	15 januari 2005, BP
24 november 2004, PJ	21 januari 2005, HN
27 november 2004, BP	26 januari 2005, HN
3 december 2004, BP PJ	28 januari 2005, PJ
5 december 2004, BP*	1 februari 2005, HN
9 december 2004, HN	6 februari 2005, HP
12 december 2004, HP	8 februari 2005, HN
19 december 2004, BP	18 februari 2005, BP
21 december 2004, PJ	20 februari 2005, HP
28 december 2004, BP	22 februari 2005, HN
2 januari 2005, BP HP*	26 februari 2005, BP

21 november 2004, BP

21 november 2004, BP

21 november 2004, BP

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Preben

- Uppskattad ålder: 2V
- Omärkt
- Kön: Hanne (se kommentar nedan)
- Kommentar: Med all sannolikhet en hanne. Storleken jämförd i fält med örnen "Primus" som således är en hona.
- Observerad:
 - 23 november 2004, HN
 - 24 november 2004, PJ
 - 27 november 2004, BP
 - 30 november 2004, HN
 - 5 december 2004, BP*

27 november 2004, BP

23 november 2004, HN

27 november 2004, BP

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Berkut

- Uppskattad ålder: 2V
- Ej ringmärkt
- Kommentar: Troligen sedd redan 5 december av BP m.fl., dock ej från gömsle
- Observerad:
 - 8 december 2004, PJ
 - 9 december 2004, HN
 - 28 december 2004, BP
 - 2 januari 2005, BP HP*
 - 1 februari 2005, HN

28 december 2004, BP

8 december 2004, PJ

1 februari 2005, HN

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Angelo

- Uppskattad ålder: 2V
- Omärkt
- Observerad:
12 december 2004, HP

12 december 2004, HP

12 december 2004, HP

12 december 2004, HP

12 december 2004, HP

Röd 267H

-Ålder: 2V
-Kön: Hanne som har något på gång med honan Primus
-Ringmärkt i Dalarna år 2003, av Alf Nordin:
vänster: RÖD 267H
höger: RÖD X8062
-Observerad:
31 december 2004, BP
7 januari 2005, HP
9 januari 2005, PJ
11 januari 2005, HN
19 januari 2005, PJ
26 januari 2005, HN
8 februari 2005, HN
22 februari 2005, HN
26 februari 2005, BP

31 december 2004, BP

31 december 2004, BP

31 december 2004, BP

015H Pearl

- Ålder: 2V
- Ringmärkt i Finland 2003:
vänster: röd 015H
höger: blank
- Kommentar: Namnet syftar till det ljusa "pärlbandet" längs vingen.
- Observerad:
26 januari 2005, HN
8 februari 2005, HN

26 januari 2005, HN

26 januari 2005, HN

26 januari 2005, HN

Jack

-Uppskattad ålder: 2V
-Ej ringmärkt
-Observerad:
8 februari 2005, HN
18 februari 2005, BP

18 december 2005, BP

18 december 2005, BP

18 december 2005, BP

Eagle Eye

-Uppskattad ålder: 2V
-Ej ringmärkt
-Observerad:
8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

Svarte Axel

- Uppskattad ålder: 2V
- Ej ringmärkt
- Kommentar: Namnet syftar till det ovanligt stora antalet ruggade mindre vingtäckare, vilket gör "axlarna" mörka.
- Observerad:
8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

8 februari 2005, HN

Elsa

- Uppskattad ålder: 3V
- Omärkt
- Observerad:
30 november 2004, HN

Elsa (överst), med Chiquita, 30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

Blanco

-Uppskattad ålder: 3V
-Ringmärkt:
Höger: blank (oläst)
-Kommentar: Ringen mycket svårläst. Verkar helblank.
-Observerad:
30 november 2004, HN
1 december 2004, BP*
5 december 2004, BP*
21 december 2004, PJ

Blanco (på marken) tillsammans med havsören L029, 30november2004, HN

30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Gunder

-Uppskattad ålder: 3V
-Omärkt
-Observerad:
9 januari 2005, PJ

9 januari 2005, PJ

9 januari 2005, PJ

9 januari 2005, PJ

Karl

- Uppskattad ålder: 3V
- Ej ringmärkt
- Kommentar: Namnet enligt namnsdag, då den observerades för första gången...
- Observerad:
28 januari 2005, PJ
1 februari 2005, HN
6 februari 2005, HP

28 januari 2005, PJ

1 februari 2005, HN >>>

1 februari 2005, HN

28 januari 2005, PJ

Night Rider

-Uppskattad ålder: 4V
-Omärkt
-Observerad:
9 december 2004, HN
15 januari 2005, BP

VVV 15 januari 2005, BP >>>

9 december 2004, HN

9 december 2004, HN

Mickel

- Uppskattad ålder: 4V
- Omärkt
- Kommentar: Namnet syftar på "Mickel räv", på grund av det rödaktiga intrycket som örnen inger. Syns bäst rak framifrån.
- Observerad:
28 december 2004, BP

28 december 2004, BP

28 december 2004, BP

28 december 2004, BP

X7288

-Ålder: 4V
-Ringmärkt i Pite Lappmark, den 17 juni 2001, av Stig Hamrén.
höger: svart X7288
vänster: vit/orange 280F
-Observerad:
11 januari 2005, HN

11 januari 2005, HN

11 januari 2005, HN

11 januari 2005, HN

Chiang Mai

- Uppskattad ålder: 4V
- Ej ringmärkt
- Kommentar: Namnet syftar till den thailändska staden, där fågelklubben befann sig på resa den aktuella dagen då Henry fotade örnen.
- Observerad:
30 januari 2005, HP

30 januari 2005, HP

30 januari 2005, HP

30 januari 2005, HP

Francis

- Uppskattad ålder: 5V
- Omärkt
- Kommentar: Namnet associerar på den "frans" som en sliten större täckare bildar på vänster vinge.
- Observerad:
19 december 2004, BP

19 december 2004, BP

19 december 2004, BP

19 december 2004, BP

X4128

-Ålder: 5V
-Ringmärkt i Härjedalen, den 16 juni 2000, av Stig Norell
höger: röd X4128
vänster: orange/svart 268E
-Observerad:
11 januari 2005, HN

11 januari 2005, HN

11 januari 2005, HN

11 januari 2005, HN

Vit/svart 069C

- Ålder 7V
- Ringmärkt:
vänster: vit/svart 069C
höger: blank E
- Kommentar: Observerad
hos oss även förra vintern
(se "Örnkatalogen 2003/
2004")
- Observerad:
11 december 2004, PJ
12 december 2004, HP
31 december 2004, BP
26 januari 2005, HN
6 februari 2005, HP

Bild på 069C inklippt från
"Örnkatalogen 03/04" för jämförelse

6 december 2003, PJ

6 februari 2005, HP

26 januari 2005, HN

6 februari 2005, HP

Andreas

- Uppskattad ålder: adult
- Omärkt
- Observerad: 30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

Browny

- Uppskattad ålder: Adult
- Omärkt
- Observerad:
9 december 2004, HN

9 december 2004, HN

^^^ 9 december 2004, HN >>>

9 december 2004, HN

Bronsöga

-Uppskattad ålder: Adult
-Ej ringmärkt
-Kommentar:
-Observerad:
28 december 2004, BP
31 december 2004, BP
21 januari 2005, HN

28 december 2004, BP

28 december 2004, BP

28 december 2004, BP

Vitrygg

- Uppskattad ålder: Adult
- Omärkt
- Kommentar: Ovanligt ljus stjärt. Samtliga stjärtpenor är dock tvärrandiga -adultta.
- Obseverad:
 - 31 december 2004, BP
 - 2 januari 2005, BP HP*
 - 7 januari 2005, HP
 - 8 januari 2005, BP
 - 9 januari 2005, PJ
 - 11 januari 2005, HN

31 december 2004, BP

7 januari 2005, HP

31 december 2004, BP

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Foxy

- Uppskattad ålder: Adult
- Omärkt
- Kommentar: Tämligen rostfärgad. Därav namnet.
- Observerad:
31 december 2004, BP

31 december 2004, BP

31 december 2004, BP

31 december 2004, BP

Janus

-Uppskattad ålder: Adult
-Omärkt
-Observerad:
9 januari 2005, PJ
30 januari 2005, HP

30 januari 2005, HP

30 januari 2005, HP

30 januari 2005, HP

Vitbryn

- Uppskattat ålder: Adult
- Omärkt
- Observerad:
 - 14 januari 2005, HN
 - 15 januari 2005, BP
 - 21 januari 2005, HN

15 januari 2005, BP

15 januari 2005, BP

15 januari 2005, BP

Napoleon, X45??

-Uppskatad ålder: Adult
-Ringmärkt men ej fullständigt avläst:
vänster: blank X45??
höger: ingen ring
-Observerad:
23 februari 2005, HP

23 februari 2005, HP

23 februari 2005, HP

23 februari 2005, HP

Kungsörn 35

- Uppskattad ålder: Adult
- Ringmärkt:
vänster fot: gul
höger fot: svart
- Kommentar: Denna örn finns det inga bilder på. Den var observerad från myr-kanten vid stora myren. Tack vare ringarna kunde man konstatera att det inte var rörde sig om någon av de örnar som dokumenterats från gömslet. Gul ring förbryllar däremot, då ingen sådan variant finns i ordinarie ringmärkningsprogrammet. Möjligen har avlåsaren missolkat färgen som i så fall skulle vara röd/orange, dvs. år 1997 (författarens anmärkning). Bakgrundsbilden har inget med örnen i fråga att göra, förutom att den visar observationsplatsen.
- Observerad: 20 mars 2005, MW

Havsörnar

Fläcky

-Uppskattad ålder: 2V
-Omärkt
-Observerad:
30 november 2004, HN
1 december 2004, BP*
3 december 2004, BP PJ
5 december 2004, BP*
8 december 2004, PJ
9 december 2004, HN
11 december 2004, PJ
12 december 2004, HP
15 december 2004, HN
19 december 2004, BP

8 december 2004, PJ

8 december 2004, PJ

8 december 2004, PJ

8 december 2004, PJ

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Röd/svart L029

-Ålder: 5V
-Ringmärkt i Dalarna, år 2000:
höger: vit/blå X5460
vänster: röd/svart L029
-Observerad:
30 november 2004, HN
1 december 2004, BP*

30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

30 november 2004, HN

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

Neptunus

- Uppskattad ålder: äldre subadult
- Omärkt
- Kommentar: Ytterst lite mörkt på näbben. Stjärten har mörka fläckar
- Observerad:
 - 8 december 2004, PJ
 - 9 december 2004, HN
 - 11 december 2004, PJ
 - 12 december 2004, HP
 - 15 december 2004, HN

12 december 2004, HP

12 december 2004, HP

9 december 2004, HN

12 december 2004, HP

Svart/vit C085

-Ålder: 12V
-Ringmärkt i Lappland, år 1993
höger: grön X0493
vänster: vit/svart C085
-Kön: Hona
-Kommentar: En gammal bekanting till oss. Sedd ett flertal gånger under tidigare vintrar.
-Observerad:
30 november 2004, HN
1 december 2004, BP*
3 december 2004, BP PJ
5 december 2004, BP*

C085 (på marken) med L029, 30 november 2004, HN

3 december 2004, BP

3 december 2004, BP

* avser observation i fält, med hjälp av tubkikare -ej observation från gömsle

